

Závěr

V této diplomové práci je detailně pojednáno o některých otázkách souvisejících s prodejem podniku v české právní úpravě. Pozornost je věnována zejména definování pojmu podnik a definování jeho částí. Dále smlouvě o prodeji podniku jako speciálního smluvního typu upraveného obchodním zákoníkem a konečně o přechodu práv a závazků při prodeji podniku.

Legální definice pojmu podnik je obsažena v § 5 obchodního zákoníku. Ve smyslu této definice je podnik vnímán jako subjekt obchodně-právních vztahů. Není považován za jejich subjekt. Definice také obsahuje dvě podmínky, které musí být splněny kumulativně, aby mohl být soubor věcí považován za podnik. Věci jednak musí patřit podnikateli, a také musí sloužit provozování podniku. Podnik je také výslovně prohlášen za věc hromadnou. Literatura se shoduje, že jeden podnikatel může vlastnit i více podniků, byť je to otázka poněkud sporná. Tyto závěry, stejně jako vodítka k přesné specifikaci podniku jsou obsaženy v rozsáhlé judikatuře, která se této otázce věnuje.

Narozdíl od pojmu podnik, část podniku není v obchodním zákoníku vymezena. Nutno podotknout, že v řadě případů není specifikace části podniku vůbec nezbytná, protože není rozhodující převádí-li se podnik nebo pouze jeho část. základním kritériem části podniku je funkční samostatnost, přičemž podle názoru, který zastává Nejvyšší soud je významným vodítkem zejména oddělené účetnictví. Obecně je pojem části podniku v české právní úpravě vykládán poměrně úzce. Aplikační praxe v zahraničí tento pojem chápe mnohem více široce.

Práce se dále věnuje smlouvě o prodeji podniku. Úprava tohoto smluvního typu je obsažena pouze v obchodním zákoníku, občanský zákoník tento pojem nezná. Platí přitom, že smlouva o prodeji podniku má relativně hodně kogentních ustanovení. tento smluvní typ je aplikován jak na prodeje celého podniku, tak i na prodej části podniku.

Smlouva o prodeji podniku musí splňovat řadu požadavků, které na ní zákonná úprava klade. Základním předpokladem je, že vůle smluvních stran směřuje k převedení podniku jako funkčního celku. není přitom stěžejní, aby byl převáděný podnik ve smlouvě podrobně specifikován. Musí být naplněn požadavek na závazek prodávajícího předat podnik, kupujícího podnik a závazky, které s ním souvisí převzít a zaplatit kupní cenu. Obchodní zákoník dále vyžaduje pro tento smluvní typ písemnou formu. V určitých případech je navíc platnost smlouvy o prodeji podniku podmíněna souhlasem orgánů společnosti, zejména valné hromady.

Další otázkou adresovanou v práci je přechod vlastnictví na základě smlouvy o prodeji podniku. Obecně platí, že na kupujícího přecházejí okamžikem účinnosti smlouvy vlastnická práva k movitým věcem. K nemovitostem pak vlastnické právo přechází okamžikem zápisu do katastru nemovitostí. Dnem účinnosti smlouvy se rozumí den, kdy byla smlouva uzavřena.

Pozornost byla věnována také odpovědnosti za vady. Prodávající je především povinen splnit oznamovací povinnost, to znamená notifikovat všechny vady, o kterých ví nebo vědět musí. Je také nutné v zápise o převzetí podniku sepsat seznam chybějících a vadných věcí. Jako důsledek vadnosti věci zahrnutých do prodeje má kupující následně právo na přiměřenou slevu z kupní ceny.

Značná část práce se podrobně věnuje problematice přechodu práv a závazků při prodeji podniku. Kogentní úprava obchodního zákoníku stanoví, že na základě smlouvy o prodeji podniku přechází na kupujícího všechna práva a závazky související s podnikem. Judikatura stanovila, že k tomuto přechodu dochází ze zákona, nikoli na základě smlouvy. Platí přitom, že k přechodu závazků se nevyžaduje souhlas věřitele. Toho je v důsledku této právní úpravy třeba jistým způsobem chránit. Ochranou mu je jednak ručení prodávajícího, který i po přechodu závazků na kupujícího ručí věřiteli za jejich splnění. Postavení věřitele dále upevňuje trvání zajištění převáděných závazků. poslední možností obrany věřitele je právo podat odpor, kterým se může domáhat neúčinnost přechodu. Toho se může domáhat v případě, že se nepochybně sníží dobytost jeho pohledávky v důsledku prodeje podniku.

Práce se věnuje jednotlivě specifickým druhům práv a závazků. Mezi nimi jako první právům a závazkům z nájemních vztahů. Judikatura i teorie se shoduje na tom, že k přechodu těchto závazků v každém případě dochází. Východiskem je opět přechod závazků při prodeji podniku ze zákona.

Z přechodu jsou naopak vyloučeny veřejnoprávní závazky, zejména je pojednáno o závazku zaplatit daň. Argumentace vychází z toho, že veřejnoprávní závazky nejsou přenosné, protože nemají povahu závazků soukromého práva a jejich přechod tak musí být upraven speciálním právním předpisem, kterým v tomto případě obchodní zákoník není.

Ze zákona naopak dochází k přechodu práv spojených s cennými papíry. Bylo judikováno, že k tomuto přechodu se navíc nevyžaduje indosament ani splnění jiných podmínek stanovených speciálními právními předpisy. Podobné závěry platí o přechodu obchodního podílu, ke kterému dochází rovněž ze zákona.

Obecně přecházejí také všechna práva a závazky související s duševním vlastnictvím. Výjimkou jsou případy, kdy by takový přechod odporoval licenční smlouvě. Zvlášť je třeba

posuzovat také přechod práva k obchodní firmě, který je v obchodním zákoníku upraven speciálně.

Kogentně je v obchodním zákoníku upraven přechod práv a povinností z pracovně právních vztahů. tyto práva a povinnosti podle tohoto ustanovení přecházejí z prodávajícího na kupujícího okamžikem účinnosti smlouvy o prodeji podniku. Bylo ovšem judikováno, že nepřecházejí práva a povinnosti, včetně práva na náhradu škody, ve vztahu k zaměstnancům, s nimiž byl pracovně-právní vztah k okamžiku účinnosti smlouvy o prodeji podniku již ukončen.

Obecná podmínka přechodu práv a závazků, jak bylo uvedeno i v rozhodnutí Nejvyššího soudu, spočívá v tom, že se musí jednat o závazky, které souvisejí s podnikem, respektive s provozem podniku.